

สรุปผลการเข้าร่วมโครงการปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างความตระหนัก

เพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (นางสาวปราณี ศรีประเสริฐ) ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการ จำนวน ๒ ราย ได้แก่ นางสาววรรณวิมล สิทธิเดช นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กองประสานนโยบายและยุทธศาสตร์ และนายธนบุลย์ ลลิตสุธีจำเริญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ช่วยปฏิบัติราชการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต เข้าร่วมโครงการปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างความตระหนักเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ภายใต้โครงการ/กิจกรรมตามกรอบการจัดทำงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุม ๑๐๘ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล และเซฟเว่น แคว รีสอร์ท อำเภไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

บัดนี้ กิจกรรมโครงการฯ ดังกล่าวได้สิ้นสุดแล้ว จึงขอรายงานสรุปผลการเข้าร่วมโครงการฯ ดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อปลูกจิตสำนึกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้บุคลากรในองค์กร รวมทั้งนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและต่อต้านการทุจริต

การดำเนินการ การเข้าร่วมโครงการปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างความตระหนักเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย การบรรยายและการฝึกภาคปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

➤ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (ช่วงบ่าย)

หัวข้อ การพัฒนาทักษะและศิลปะแห่งความสุขด้วยปัญญา

เรื่อง ๑๕ ข้อคิดเพื่อความสุขทุกวันของชีวิต บรรยายโดย นายพศิน อินทรวงค์

๑. **เมื่อมีสุข** ขอให้มองความสุข รู้สึกกับความสุข แต่ให้เว้นที่วางเอาไว้บ้างว่า ความสุขนั้นย่อมมีวันจากเราไป ไม่ช้า ก็เร็ว

๒. **เมื่อมีทุกข์** ขอให้มองความทุกข์ แล้ววางจิตใจไว้เหนือทุกข์ ทุกข์ส่วนทุกข์ เราส่วนเรา ยกจิตยกใจของเราขึ้นจากความทุกข์ให้ได้ด้วยการกำหนดความเป็นกลาง มองความทุกข์ เหมือนเราไม่ได้เป็นผู้ทุกข์

๓. **ทำปัจจุบันตรงหน้า** ระหว่างการใช้ชีวิต ครมมีสติระลึกถึงว่าขณะนี้ตนเองกำลังทำอะไรอยู่ กำลังทำงานก็อยู่กับงาน กำลังเดินก็อยู่กับการเดิน มองต้นไม้ให้เห็นต้นไม้ มองฟ้าให้เห็นฟ้า ฟังเสียงนกร้องก็ขอให้ได้ยินเสียงนั้น เหล่านี้คือการกำหนดใจลงสู่ปัจจุบันทั้งสิ้น

๔. **ความเลวที่ทำอยู่** ควรละ ลด และเลิก แต่ไม่ต้องโทษใครตัวเอง พยายามควบคุมคำพูด การกระทำของเราให้อยู่ในคุณงามความดี เพื่อไม่ให้สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น

๕. **ความดีที่มีอยู่** ควรเพิ่มพูน ส่งเสริมให้งอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป ภูมิใจในความเป็นคนดีของตน แม้มันจะเป็นเพียงความดีเล็ก ๆ แต่ต้นไม้ใหญ่ ก็เคยเป็นต้นกล้ามาก่อนเช่นกัน ควรสร้างเหตุปัจจัยให้ความดีของตนได้เติบโตต่อไป

๖. **รักผู้อื่นให้มากขึ้น** ไม่เช่นนั้นเราก็ไม่อาจรักตนเองอย่างถูกต้องได้ ความรักนั้นจำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านการรักผู้อื่น จงรักผู้อื่นอย่างไม่เห็นแก่ตัว จงให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ฝึกตนเองให้เป็นผู้ให้ที่ให้เป็น

๗. **ความคิดโทษหาอดีตและความกังวลในอนาคต** เป็นความคิดที่สูญเปล่า และเป็นโทษเสียเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเป็นไปได้ ควรคิดให้น้อย แทนที่ความคิดไร้ประโยชน์เหล่านั้นด้วยการทำสมาธิ กำหนดลมหายใจ หรือการพิจารณาชีวิตในมุมที่สร้างสรรค์ เราต้องตระหนักว่า ความทุกข์คือก้อนความคิดที่สร้างมาจากเวลาที่นอกเหนือจากปัจจุบัน เมื่อเรารวมใจของเราลงสู่ปัจจุบันได้เมื่อไหร่ ทั้งอดีตและอนาคต ก็จะไม่สามารถทำร้ายเราได้

๘. **ทำลายวงจรอุบาทว์ของชีวิต** ด้วยการใส่กิจกรรมดี ๆ เข้าไป เช่น การตื่นให้เช้าขึ้น กำหนดเวลากิน อยู่ หลับนอน ขับถ่ายให้เป็นเวลา ใส่ตารางการออกกำลังกายลงบ้าง ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้จิตวิญญาณของคุณตระหนักถึงความเป็นระบบระเบียบของชีวิต อย่าใช้ชีวิตแบบเดิม ๆ เพราะนั่นอาจเป็นจุดเริ่มต้นของโรคซึมเศร้า และปัญหาทางใจอื่น ๆ ที่จะตามมา

๙. **จงรักในหน้าที่ของคุณ** และพยายามเชื่อมโยงหน้าที่ของคุณไว้กับประโยชน์ของผู้อื่น หรือประโยชน์ของสังคม คิดให้ออกว่าหน้าที่ของเราสามารถช่วยอะไรสังคม หรือผู้อื่นได้บ้าง และขยายความรู้สึกนึกคิดตรงนั้นให้กว้างไกลในใจ การงานของเราก็จะเปลี่ยนจากการทำงาน เป็นการทำความดี กลายเป็นคนที่มีใจและหน้าที่อันเป็นกุศลอยู่ตลอดเวลา

๑๐. **อย่าเตือนตนเองอยู่เสมอว่า สิ่งต่าง ๆ นั้นอยู่ด้วยเหตุปัจจัย** อย่าคาดหวังในผล แต่จงสร้างเหตุอย่าคาดหวังในรักที่ดี แต่จงสร้างเหตุแห่งรักที่ดี อย่าคาดหวังในความร่ำรวยให้มากเกินไป แต่จงสร้างเหตุแห่งความร่ำรวยให้เกิดขึ้น สิ่งนี้เองคือการทำทุกอย่างด้วยจิตว่าง เมื่อทำทุกอย่างด้วยจิตว่างได้แล้ว ชีวิตก็จะพบกับหนทางแห่งความดีงามและความสุขได้ง่ายขึ้น

๑๑. **มองไปรอบข้าง** ถามตนเองว่า มีใครบ้างที่มีความหมายกับชีวิตของเรา มีใครบ้างที่มีบุญคุณกับชีวิตของเรา บุคคลเหล่านี้คือบุคคลที่เราต้องดูแล ไม่อาจละเลย ขอให้มองไปยังเขาเหล่านั้น แล้วถามตนเองว่า เราจะทำอะไรเพื่อเขาได้บ้าง และลงมือทำทันที อย่าได้รีรอ เพราะเวลาไม่อาจย้อนคืนได้ใหม่

๑๒. **อย่าพูดในสิ่งไม่ดี** อย่าพูดโกหก อย่าพูดความจริงที่ไร้ประโยชน์ อย่าพูดจาทำลายน้ำใจบุคคลอื่นอย่าพูดจาดูถูกตนเอง และอย่าพูดอะไรที่ทำลายสังคม บุคคล และศาสนาที่ตนนับถือ

๑๓. **จงฝึกจิตใจของคุณ** ชัดเภาจิตใจของคุณด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ฝึกคิดอย่างเท่าทัน ฝึกสมาธิ ฝึกกำหนดรู้ตามจริง เพราะชีวิตคือสิ่งไม่แน่นอน และไม่อาจคาดเดาได้ ดังนั้น เราจำเป็นต้องเตรียมพร้อมในทุกสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น เราต้องเตรียมความแข็งแรงของจิตใจไว้ เพราะการทำใจไม่ใช่เรื่องง่ายเลยสำหรับผู้ไม่เคยฝึกฝน

๑๔. **ของขวัญที่ดีที่สุด** คือ รอยยิ้ม กำลังใจ และความจริงใจ จงแจกจ่ายของขวัญเหล่านี้ไปยังผู้คนที่พบเห็น ทำให้เป็นนิสัย แล้วมิตรภาพดี ๆ จะเกิดขึ้นในชีวิตของเราทุกวัน

๑๕. **ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น** จงบอกตัวเองว่า สิ่งนั้นจะผ่านเราไปเสมอ ไม่ว่าจะสุข ทุกข์ ดีใจ เสียใจ จงมองดูเวลา ให้เวลาได้ทำหน้าที่ของมัน จงอดทน เข้มแข็ง อดออมแพ้ในสิ่งใดก็ตาม จงขอบคุณตัวเองที่พาชีวิตมาจนถึงวันนี้ ขอขอบคุณลมหายใจ และสรรพสิ่งทั้งหลายที่ให้โอกาสเราได้เรียนรู้ชีวิตและสร้างสติปัญญาให้เจริญงอกงามในจิตวิญญาณของเรา ขอให้บอกกับตนเองเสมอว่า เราคือบุคคลที่โชคดีที่สุดในโลกแล้วที่ได้เป็นเจ้าของชีวิตของเราเอง จงใช้มัน จงใช้ชีวิต ทำชีวิตของตนเองให้มีคุณค่าที่สุด สมดังที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ผู้ประเสริฐในชาตินี้

➤ วันพฤหัสบดีที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (ช่วงเช้า)

หัวข้อ การพัฒนาทักษะและศิลปะแห่งความสุขด้วยเมตตา

เรื่อง ๑๐ ข้อคิด ปฏิบัติธรรมอย่างไรไม่ให้หลงทาง บรรยายโดย นายพศิน อินทรวงศ์

๑. **เราไม่ได้ปฏิบัติธรรมเพราะเราเป็นคนดี** แต่เราปฏิบัติธรรมเพราะเรารู้ว่า เรายังมีความเลวอยู่ เมื่อปฏิบัติธรรมแล้ว เราจะยิ่งเห็นความเลวของตัวเองมากขึ้น ถ้าปฏิบัติธรรมแล้ว เห็นแต่ความดีของตนเอง ให้สันนิษฐานเอาไว้เลยว่า เรากำลังปฏิบัติธรรมแบบผิดๆ อยู่

๒. ความดีของครูบาอาจารย์ไม่ใช่ความดีของเรา แม้เราเป็นลูกศิษย์ของพระอรหันต์ ก็เชื่อว่าเราจะมีคุณธรรมเหมือนท่าน อย่างนำครูบาอาจารย์มาอื้ออวดกัน เราอาจมีครูบาอาจารย์ที่ประเสริฐที่สุด แต่เราอาจจะเป็นคนที่เลวที่สุดก็ได้

๓. สุขและทุกข์เป็นสิ่งที่ควรละทิ้งคู่ เราไม่ควรหลงประเด็นว่าจะละเพียงทุกข์ แต่จะทอดสุขไว้ เพราะมันคือเหรียญสองด้าน จะเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นไปไม่ได้

๔. ถ้าจะมีความรัก ก็ขอให้รักด้วยเมตตา อย่ารักด้วยตัณหาหาคะ รักแบบหาคะตัณหามุ่งไปที่การครอบครอง ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัว เป็นการใช้ความรักเพื่อประโยชน์ในการเสพสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กายเป็นสิ่งสำคัญ รักในลักษณะนี้เป็นรักแบบสัตว์ไม่ใช่ความรักแบบมนุษย์ผู้เจริญ

๕. ลาภ ยศ สรรเสริญ และความสุขจากกามคุณห้า สิ่งเหล่านี้มีอำนาจสูงมากที่ทำให้เกิดความหลง เมื่อเราต้องอยู่ร่วมกับสิ่งเหล่านี้ ควรอยู่ร่วมอย่างมีสติ ชาติสติเมื่อไหร่ เราย่อมตกอยู่ใต้อำนาจของโลกธรรมแปด

๖. อย่างนิทานใคร อย่าวิจารณ์ผู้อื่นในทางเสียหายหรือไม่เป็นประโยชน์ เขาเป็นอย่างไรก็เรื่องของเขา เราควรพ่่งมองความเลวของตนเอง ควรใช้เวลาไปกับการสำรวจความเลวของตนมากกว่าไปมองความไม่ดีของผู้อื่น

๗. สิ่งที่สำคัญกว่าศีล คือพรหมวิหารสี่ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ถ้าเราสนใจแต่การถือศีลโดยไม่สนใจเจริญเมตตา ศีลจะกลายเป็นความดีที่ไล่กัดเรา สร้างความอึดอัดให้เรา ผู้ปฏิบัติธรรมควรยึดความเมตตาเป็นสำคัญ ผู้ใดที่มีใจอยู่ในพรหมวิหารธรรม ผู้นั้นย่อมถือศีลอยู่แล้วเป็นปกติ

๘. ปฏิบัติธรรมแล้วจิตต้องเบิกบาน สติปัญญาในชีวิตต้องเพิ่มขึ้น ความอยากได้สิ่งต่าง ๆ ต้องลดลง สามสิ่งนี้ คือ เครื่องชี้วัดว่าการปฏิบัติธรรมของเราได้ผลมากน้อยแค่ไหน

๙. ความขี้เกียจ คือ ตัวการใหญ่ที่ทำให้เราปฏิบัติธรรมไปไม่ถึงไหน ถ้าเป็นฆราวาส เมื่อปฏิบัติธรรมแล้วจะต้องขยันทำงานมากขึ้น ไม่ใช่ยิ่งปฏิบัติธรรมยิ่งขี้เกียจ ถ้าเป็นอย่างนั้นก็ไม่ใช่การปฏิบัติธรรม นอกจากนี้ยังต้องมีความขยันในเรื่องการภาวนามากขึ้นด้วย การปฏิบัติธรรมในรูปแบบนี้ยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอยู่

๑๐. กิเลส คือ สิ่งร้ายกาจฉลาดที่สุดในโลก ทุกสิ่งที่เรากระทำอยู่ โดยมากแล้วเป็นไปภายใต้การครอบงำของกิเลส บางครั้งกิเลสก็มาในนามความดี บางครั้งกิเลสก็มาในนามปัญญา กิเลส คือ สิ่งครองโลกครองใจ มันมาทุกทิศทุกทาง ผู้ปฏิบัติธรรมไม่ควรประมาทคิดว่า “ตนเอาอยู่” ไม่เคยมีใครเอากิเลสอยู่นอกจากคนหมดกิเลส การสำรวจกายวาจาจึงเป็นสิ่งสำคัญถึงแม้เรายังไม่กิเลสไม่ได้ แต่เราก็อย่าทำให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อนเพราะกิเลสของเรา

➤ วันพฤหัสบดีที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (ช่วงบ่าย)

หัวข้อ การพัฒนาทักษะและศิลปะแห่งความสุขด้วยตื่นรู้

เรื่อง ปรัชญาแห่งความเรียบง่ายของชีวิต บรรยายโดย นายพศิน อินทรวงค์

๑. ชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ได้ทำง่ายสมชื่อ ใ้ว่าใคร ๆ จะมีชีวิตที่เรียบง่ายได้ ชีวิตที่เรียบง่ายไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรวยหรือยากจน ไม่ได้เกี่ยวกับการศึกษา หน้าตาทางสังคม ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเพศหรืออายุแต่เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับวุฒิปัญญาของบุคคล เพราะชีวิตที่เรียบง่ายคือชีวิตที่ผ่านการตกผลึกมาแล้วเป็นอย่างดี ว่าอะไรคือสิ่งจำเป็น อะไรคือสิ่งไม่จำเป็น อะไรคือความสุขที่แท้จริงของชีวิต อะไรคือความสุขจอมปลอมที่แฝงความทุกข์ตามมา “ถ้าปัญญามากพอแล้ว ก็จะมีชีวิตที่เรียบง่ายได้ทันที แม้ปัญญายังไม่พอ ต่อให้ต้องการชีวิต ที่เรียบง่ายสักแค่ไหนก็ไม่อาจพบกับความเรียบง่ายได้เลย”

๒. เมื่อทำการงาน จงทำด้วยจิตว่าง อย่าทำงานด้วยความอยากมี อยากได้ อยากเป็น “ความสำเร็จไม่เคยได้มาด้วยความอยากแต่ได้มาด้วยการสร้างเหตุแห่งความสำเร็จ” จงทำสิ่งที่อยู่ตรงหน้าด้วยพลังแห่งปัจจุบันขณะ อย่าได้เพื่อฝันถึงความสำเร็จที่ยังมาไม่ถึง เมื่อไม่มีความคิดปรุงแต่ง ย่อมไม่เกิดความโลภ ไม่เกิดการเปรียบเทียบ ไม่เกิดความกดดัน ไม่เกิดความหวั่นไหว การงานที่รับผิดชอบอยู่ย่อมดีขึ้นเป็นลำดับ

๓. แม่ต้องการชีวิตที่เรียบง่าย การพูดจาของเราก็สมควรทำให้มีความเรียบง่ายด้วย “คำโกหก หลอกลวง คำโฆษณาเกินจริง การวิจารณ์ที่ไร้ประโยชน์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องปวดหัวที่ต้องเตรียมการ ต้องคิด ต้องใช้สมองในทางที่ผิด” ง่ายที่สุด! ดีที่สุด! สบายใจที่สุด! จงพูดแต่ความจริงที่เป็นประโยชน์ ถ้าต้องพูดอะไรที่โกหก และไม่เป็นประโยชน์ สู้เอาเวลาไปนอนเสียยังดีกว่า

๔. “ความเรียบง่ายย่อมเกิดขึ้นทันที แม้เราตระหนักว่า คนอื่นไม่จำเป็นต้องดีกับเรา” การยอมรับกับตนเองว่า ผู้อื่นไม่จำเป็นต้องดีกับเรานั้นตัดความวุ่นวายไปได้หลายอย่าง หนึ่ง เราย่อมไม่ทำให้ผู้อื่นกดดันจากการคาดหวังของเรา สอง เมื่อเราไม่คาดหวังว่าเขาต้องดีกับเรา เราย่อมเป็นอิสระจากความคิด คำพูด และการกระทำของเขาไปด้วย การไม่เอาจิตใจไปยึดกับความรู้สึกของผู้อื่นคือความสำคัญที่จะทำให้ชีวิตของเราเกิดความเรียบง่าย

๕. อย่าได้สร้างวาระพิเศษใด ๆ ขึ้นมาเลย อย่ามองหาความพิเศษจากการท่องเที่ยว อย่ามองหาความพิเศษจากการตีหมิง จากการแข่งขันที่มีราคาแพง อย่ามองหาความพิเศษจากการไฝ่ฝันถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความพิเศษที่ทำให้เรากลายเป็นผู้หิวโหยที่มีชีวิตซับซ้อน จงคลี่คลายชีวิตด้วยการหาความพิเศษจากสิ่งพื้น ๆ ธรรมดา ๆ ทำสิ่งพื้น ๆ ธรรมดา ๆ ให้กลายเป็นความพิเศษสุด “จงหาความพิเศษจากการเดิน นั่ง นอน ความพิเศษจากการขับถ่าย ความพิเศษจากการมองท้องฟ้าหน้าบ้านของตนเอง จงทำกิจวัตรประจำวันของตนกลายเป็นความพิเศษ ถ้าทำอย่างนี้ได้เมื่อไหร่ เราจะกลายเป็นผู้มีชีวิตเรียบง่ายท่ามกลางความวุ่นวายของโลกทันที”

๖. “แท้จริงแล้วสิ่งที่ต้องทำในชีวิตมีอยู่เพียงไม่กี่เรื่อง ที่เหลือล้วนเป็นสิ่งที่เราทำเพื่อสนองกิเลสของตนเองทั้งสิ้น” รวบรวมหน้าที่ให้น้อย และกำหนดสิ่งที่ต้องทำให้ชัด หนึ่ง คือการทำงานที่รับผิดชอบอยู่ให้ดีที่สุด สอง คือการปฏิบัติดีกับคนรอบข้าง และสงเคราะห์โลกตามกำลัง สาม คือการชู้ตเวลา ยุติความซัดซ่าในใจตน แม้ใครทำหน้าที่หลักของชีวิตได้เพียงสามข้อ บุคคลผู้นั้นย่อมเป็นเจ้าของปึกสีชาวล่องหน สามารถโบยบินอยู่เหนือโลกด้วยปรัชญาแห่งความเรียบง่ายของชีวิต

➤ **วันศุกร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (ช่วงเช้า)**

หัวข้อ การเปลี่ยนคนที่ (ศูนย์กลางจิตวิญญาณ) ความคิด อุปนิสัย ทศนคติ คำพูด การกระทำ

เรื่อง ความเข้าใจผิดที่ทำให้คนเราทุกข์ไปจนตาย โดย นายพศิน อินทรวงค์

๑. เข้าใจว่า “ปัญหาคือสิ่งที่ต้องปฏิเสธ” ไม่เข้าใจว่า “ปัญหาคือเรื่องธรรมดาที่ต้องเรียนรู้และยอมรับ”

๒. เข้าใจว่า “ความสุขเป็นสิ่งที่ต้องแสวงหา” ไม่เข้าใจว่า “ตราบใดที่ยังแสวงหาความสุขจะไม่มีวันเกิด”

๓. เข้าใจว่า “ความคิดควบคุมได้” ไม่เข้าใจว่า “ไม่มีใครควบคุมความคิดได้ เพราะความคิดคือธาตุปรุงแต่งตามธรรมชาติ”

๔. เข้าใจว่า “อีกนานกว่าจะตาย” ไม่เข้าใจว่า “ความตายมาถึงได้ทุกเมื่อ”

๕. เข้าใจว่า “ทำดีแล้วต้องได้ดี” ไม่เข้าใจว่า “ทำดีไม่ได้อะไรนอกจากได้ละกิเลส”
๖. เข้าใจว่า “ชีวิตต้องแสวงหาความมั่นคง” ไม่เข้าใจว่า “ความมั่นคงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้”
๗. เข้าใจว่า “ดีกับเขาแล้วเขาต้องดีกับเรา” ไม่เข้าใจว่า “เรามีหน้าที่ดีกับเขา ส่วนเขาจะดีหรือไม่ดีกับเรา มันก็เรื่องของเขา”
๘. เข้าใจว่า “ต้องรักษาทุกสิ่งให้ดีที่สุด” ไม่เข้าใจว่า “ดีที่สุดคือไม่มีอะไรให้ต้องรักษา”
๙. เข้าใจว่า “ความสำเร็จคือสิ่งสูงสุด” ไม่เข้าใจว่า “การยึดในความสำเร็จนั้นแหละทุกข์ชั้นสูงสุด”
๑๐. เข้าใจว่า “ตนเองสำคัญที่สุด” ไม่เข้าใจว่า “เรื่องสำคัญที่สุดคือการไม่มีตนเอง”

๒.๓ สรุปผลสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างความตระหนักเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทำให้ผู้เข้าร่วมฯ ได้รับการกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกตนเองให้รู้จักรับผิดชอบชีวิตตนเอง โดยการควบคุมตนเอง เปลี่ยนแปลงตนเอง พัฒนาความสามารถเพิ่มพูนปัญญาให้ตนเอง เป็นคนเต็มคน คือเป็นคนที่มีสมบูรณ์ ถ้ามีความสมบูรณ์ในตนเองและเข้าใจตนเองแล้ว จากการเปลี่ยนตนเองเพียงสิ่งเดียว จะทำให้คิดจะเปลี่ยนผู้อื่น เปลี่ยนสังคม เปลี่ยนโลก เปลี่ยนทุกสิ่งทุกอย่างได้ง่ายขึ้น เช่น อย่าโทษสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมก็คือสิ่งแวดล้อม มีทั้งดีทั้งร้าย ถูกใจ ไม่ชอบใจ อย่าโทษผู้คน อย่าโทษสถานการณ์ เพราะนั่นเป็นการปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น หันกลับมาองภายในตนเอง และถามตนเองในคำถามที่ควรถาม เมื่อไหร่ท่านจะเปลี่ยนตนเอง เปลี่ยนนิสัยเดิม ๆ เปลี่ยนความเคยชินเดิม ๆ เปลี่ยนความคาดหวังเดิม ๆ สู่สิ่งใหม่ที่เปี่ยมล้นด้วยปัญญา ซึ่งจะทำให้เข้าใจผู้คนรอบข้างที่มีปัญหาได้มากขึ้น และสุดท้ายนี้ ผู้เข้าร่วมฯ ได้เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรีด้วย

นางสาววรรณวิมล สิทธิเดช

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

กองประสานนโยบายและยุทธศาสตร์

นายธนบูลย์ ลลิตสุธีจำเริญ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ช่วยปฏิบัติราชการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต